Kernboodschap Amsterdam

De vraag naar elektriciteit in Amsterdam stijgt snel. De economie blijft groeien, de samenleving digitaliseert, er worden in een recordtempo huizen gebouwd en de energievoorziening verduurzaamt. Dit zorgt ervoor dat de vraag naar elektriciteit snel stijgt. Hiervoor moet het elektriciteitsnetwerk worden versterkt: in de komende 10 jaar moet de elektriciteitsinfrastructuur minimaal worden verdubbeld.

De versterking van het netwerk is complex en tijdrovend en loopt niet altijd in de pas met de groei van de vraag naar capaciteit. Dit leidt ertoe dat in Amsterdam knelpunten in ons net ontstaan en Liander grote verbruikers geen nieuwe of extra capaciteit kan leveren. Een grootverbruiker is een partij die een aansluiting heeft van >50 KW.

Maximale capaciteit bereikt

Het elektriciteitsnet in Amsterdam heeft eerder dan verwacht in twee gebieden zijn maximale capaciteit bereikt: woonwijk Buiksloterham / Overhoeks en het voedingsgebied van Liander station Westhaven, gelegen in het Westelijk Havengebied. Om de betrouwbaarheid aan bestaande gebruikers te garanderen, kunnen grootgebruikers zoals fabrieken, kantoren, supermarkten en grootschalige horeca niet meer stroom afnemen dan dat ze momenteel doen.

Impact korte termijn

Liander kan nieuwe grootverbruikers van elektriciteit die zich hier willen vestigen pas weer capaciteit leveren nadat het elektriciteitsnet is uitgebreid of als er oplossingen beschikbaar zijn die meer capaciteit creëren. Voor beide gebieden heeft Liander netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen.

Voor de geplande woningbouw in Buiksloterham / Overhoeks heeft Liander capaciteit gereserveerd. Deze plannen kunnen daarom doorgaan. Beide knelpunten hebben géén impact op consumenten en ondernemers die al een contract met Liander hebben. Ook heeft het géén betrekking op terugleveren van elektriciteit via (duurzame) opwek.

Oplostermijn

Voor het knelpunt in Buiksloterham verwacht Liander de werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in het eerste kwartaal van 2023 afgerond te hebben. Deze netverzwaring vindt met verhoogde prioriteit plaats, waarbij gekeken wordt naar versnellingsmogelijkheden. Daarnaast worden oplossingen naar vraag- en aanbodsturing verder onderzocht.

Liander onderzoekt voor het gebied Westhaven of congestiemanagement bijdraagt aan het oplossen van het knelpunt via vraag- en aanbodsturing. Daarnaast hebben Liander en de gemeente recent (mei 2021) de markt gevraagd om technische oplossingen aan te dragen voor het reduceren van de vermogensvraag in Amsterdam. Om het knelpunt structureel op te lossen moet Liander een nieuw elektriciteitsverdeelstation bouwen. Liander, Port of Amsterdam en gemeente hebben hier inmiddels gezamenlijk een locatie voor op het oog aan de Sextantweg. Voor de voeding van dit nieuwe verdeelstation moeten TenneT en Liander ook het verdeelstation Hemweg uitbreiden. De voorlopige planning is dat dit knelpunt in het eerste kwartaal van 2026 opgelost is. Ook hiervoor geldt dat gezamenlijk met de verschillende stakeholders wordt gezocht naar mogelijkheden om deze uitbreiding te versnellen

Investeringen Amsterdam

In het samenwerkingsprogramma Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) werken gemeente Amsterdam en Liander intensief samen aan het toekomstbestendig maken van het elektriciteitsnetwerk. Uitdagingen hierbij zijn de benodigde ruimte voor infrastructuur in combinatie met de beperkte ruimte in de stad, de complexe en volle ondergrond, en de kaders, wet en regelgeving op het gebied van onder andere welstand, geluid en elektromagnetische velden. Daarnaast wordt het toepassen van vraag en aanbod sturing vanuit dit programma versneld toegepast met verschillende pilots in de stad (zoals ArenAPoort Life).

Het realiseren van een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk en het reduceren van de impact op dit netwerk is een maatschappelijke opgave waar de gemeente graag samen met Liander en andere partijen de verantwoordelijkheid voor nemen.

- Zo vragen de gemeente en Liander het Rijk meer mogelijkheden voor netbeheerders voor het uitvoeren van hun wettelijke taak. Denk hierbij aan wet- en regelgeving die de lokale afstemming van vraag en aanbod van energie stimuleert. Alsook voldoende financieringsruimte om te investeren in een toekomstbestendig energiesysteem.
- De gemeente en Liander hebben in een marktconsultatie het bedrijfsleven gevraagd mee te denken in het energiesysteem van de toekomst. Deze inventarisatie moet komend kwartaal uitwijzen in hoeverre innovaties bijdragen aan een vermogensreductie in Amsterdam West. Met de themastudie elektriciteit is aangetoond dat dit soort oplossingen een aanzienlijke reductie kunnen opleveren.
- Grootzakelijke klanten en ontwikkelende partijen wordt gevraagd om na te gaan wat er binnen hun mogelijkheden ligt om hun vermogen te reduceren, indien ze in een congestiegebied gevestigd zijn of willen vestigen. Ook wordt er een beroep gedaan op hun mogelijke aanwezige overcapaciteit, die via vraag- en aanbod sturing ter beschikking kan worden gesteld.
- Er moeten instrumenten komen om gezamenlijk regie voeren op ontwikkelingen. Dit moet ervoor zorgen dat niet één ontwikkeling (klant?) beslag legt op de capaciteit van een heel gebied en er een gezamenlijke afwegingen kan worden gemaakt in het faciliteren van nieuwe ontwikkelingen en netbeheerders op basis daarvan hun schaarse technici en (financiële) middelen kunnen verdelen.

Landelijk beeld

Ondanks alle inspanningen die worden verricht om het netwerk uit te breiden is de kans reëel dat er op meer plekken in Amsterdam schaarste op het elektriciteitsnet gaat ontstaan. Dit kent paralellen met situaties in Leeuwarden, Heerenveen, Nijmegen-Noord en de A4-zone. Ook in deze gebieden kon Liander de snelgroeiende vraag naar elektriciteit niet tijdig voorzien van capaciteit op het netwerk. In andere delen van het land geldt juist dat het elektriciteitsnetwerk nog niet is ingericht op de snel groeiende inpassing van duurzame opwek zoals zonnepanelen. Dit speelt niet in Amsterdam omdat er voor opwek en teruglevering ruim voldoende capaciteit beschikbaar is.

Zo zien we dat vrijwel alle ontwikkelingen van nationaal belang (economische groei, woningbouwopgave, digitalisering van de samenleving en de uitvoering van het klimaatakkoord) nu te maken krijgen met schaarste op het elektriciteitsnetwek.

Dit is een maatschappelijke ontwikkeling waar we onze verantwoordelijkheid in nemen en de samenwerking opzoeken met andere partijen: Laiander, kennisinstellingen, grootverbruikers, partijen met innovatieve oplossingen, ontwikkelaars en andere gebruikers van het netwerk. etc. Ieder vanuit zijn eigen rol